

pikë nga çdo tretësirë u pikua mbi letërdëftues të veçantë. Njolla portokalli shumë e zbehtë kapet edhe në përqendrimet 1-10 mg⁰/₀, por njolla që saktëson praninë e sulfanilamidit, novokainës apo anestezinës përftohet nga një pikë e tretësirës me përqendrim që sillet rreth 100 mg⁰/₀ (domethënë nga një sasi lënde rreth 0.05 mg). Kjo të bind edhe për faktin tjetër se njolla e formuar nga një pikë tretësire 100 mg⁰/₀, në kundërshtim me njollat e tretësirave të tjera, e ruan ngjyrën karakteristike për ditë të tëra.

Për të parë se sa është ndikimi negativ i pranisë së lëndëve të ndryshme gjatë identifikimit të aminave aromatike parësore, u provuan përzierjet me një numër të madh përbërësish të cilat përmbanin edhe sulfanilamid ose novokainë apo anestezinë dhe arritëm në përfundimin se, reaksioni me ligninë, ashtu sikundër me vanilinë (11), nuk pengohet nga prania e acideve inorganike, acideve organike, fenoleve, kripërave përkatëse apo rrjedhësve të tyre, si edhe nga prania e antibiotikëve; oksideve inorganike, rrjedhësve të morfinës, pirazolonit, purinës, steroideve, vitaminave etj. Reaksioni mund të ngatërrohet deri në njëfarë mase, nga prania e rivanolit dhe e trekatorit, ndërsa dihidralazina me ligninën natyrore në prani të acidit klorhidrik të holluar 10⁰/₀ jep një ngjyrë të verdhë, e cila mbulohet nga ngjyra portokalli e theksuar, në qoftë se në këtë mjedis janë të pranishme aminat aromatike parësore. Të gjitha aminat aromatike parësore të provuara me letërdëftues L u eksperimentuan edhe me vanilinë dhe u morrën rezultate identike (11).

Përfundime

1) U vërtetua se lignina natyrore, qoftë edhe e papërpunuar mekanikisht (pra, çfarëdo ashkël druri), mund të përdoret për identifikimin e rrjedhësve të aminave aromatike parësore. Grupet karbonile të ligninave janë mbartësit e reaksionit ngjyruar të ligninave me rrjedhësit të aminave aromatike parësore.

2) Identifikimi i lëndëve kimiko-farmaceutike me ligninë natyrore realizohet në saje të pranisë së grupit aminik të lirë të molekulës aminoaromatike parësore (arilaminës Ar-NH₂). Identifikimi shtrihet edhe për aminat dytësore (Ar-NH-R'), por vetëm pas hidrolizës paraprake të tyre, në mjedis acid.

3) Në krahasim me metodën e dyazotimit, identifikimi i aminave aromatike parësore me ligninë natyrore është më praktikë.

4) Lignina natyrore (për identifikimin e rrjedhësve të aminave aromatike parësore) mund të përdoret në trajtë të pastës mekanike të bredhit dhe të plepit ose të letrës së pastër të gazetës, madje edhe në trajtë të tallasheve të imta të drurëve të ndryshëm apo dhe të ashklave të tyre. Vlera praktike e përdorimit të ligninës natyrore qëndron në faktin se ajo mund të përdoret për identifikimin e një numri të madh barnash, por edhe për identifikimin e reagentëve të ndryshëm, si p.sh. të acidit sulfanilik, α dhe β — naftilaminës, benzidinës etj.

Dorëzuar në redaksi më 8.10.1986

Bibliografia

- 1) **Bogomolov H.D.**: Himija drevesini i canovi bimit visoko-molekuljarnih soedinenij. Moskva, 1972, 30.
- 2) British pharmacoposia, London, 1963, 778.
- 3) British pharmacoposia, London, 1973, 447.
- 4) **Dishnica P., Martini L.**: Teknologjia e letrës (celuloza), Tiranë, 1978, I, 12.
- 5) Farmacopean Româna. Bucuresti, 1965, VIII, 534.
- 6) Farmacopea ufficiale della Repubblica Italiana, ottava edizione, Roma, 1972, II, 982.
- 7) Gosudarstvennaja farmakopeja, desjatoe izdanie. Moskva, 1968; 470.
- 8) **Kozmali F.**: Proizvodstvo bumagi v teorii i na praktikje. Moskva, 1969, 121.
- 9) Medicamenta, Milano, 1965, VI, 2051.
- 10) **Naraçi T.**: Manual për analiza kimiko-farmaceutike, Tiranë, 1982, 21.
- 11) **Naraçi T.**: Identifikimi i aminave aromatike parësore me vanilinë dhe p-dimetilaminobenzaldehid. Revista mjekësore, 1985, 1, 128.
- 12) **Nikitin V.M.**: Teoritieskie osnovi delignifikacii. Moskva, 1981, 15.
- 13) **Nikitin V.M. e bp.**: Himija drevesini i celjulozi. Moskva, 1978, 145.
- 14) Pharmacopée Française, 1927, I, 589.
- 15) Pharmacopoea Internationalis. Geneva, 1967, II, 562.
- 16) **Popa K.**: Kurs i kimisë organike; Tiranë, 1968, I, 112.
- 17) Practica farmaceutica, Bucuresti, 1972, I, 95.
- 18) United (The) Status Pharmacopoea, nisenteenth revicion, 1975, 478.

Summary

IDENTIFICATION OF THE DERIVATIVES OF PRIMARY AROMATIC AMINEA BY USING NATURAL LIGNIN

It was experimentally demonstrated that identification of the derivatives of primary aromatic amines could be successfully achieved by using natural lignin in the form of finely ground shavings from foliate or coniferous trees. For that purpose the sharings can be used directly.

The lignin processed in a way which preserves natural characteristics, such as the lignin of the mechanical paste of birch and poplar frees (used in the industry of paper) is the most appropriate. The characteristic staining properties of lignin are due to its carbonyl groups which react with the aminic groups of the aromatic amines (R-NH₂) of the analysed substances. The reaction can only take place in an acid medium, such as diluted hydrochloric acid.

The identification is not impeded by the presence of organic or inorganic acids, schenols, their salts or their other derivatives, or by inorganic oxides, morphia derivatives, pyrazolone, purines, steroids, vitamins etc.

Résumé

ETUDE POUR L'IDENTIFICATION DES DERIVES DES AMINES AROMATIQUES AVEC LA LIGNEE NATURELLE

Il est prouvé, à l'expérimentation, que l'identification des dérivés des amines aromatiques primitives peut se faire à travers la lignée naturelle sous forme de sciures fines de bois (conifères et bois feuilles). A ce but peut servir aussi les copeaux de bois. Pour cela peut être encore plus adaptée la lignée élaborée (tout en gardant ses caractéristiques naturelles) faisant partie de la pâte mécanique des sapins et des peupliers (produits de l'industrie du papier). La réaction caractéristique colorante de la lignée est due aux groupes carbonilates, les quels entrent en action avec les groupes aminiques des amines aromatiques primitives. Un milieu acide est indispensable pour le développement de la réaction. Pour cela le plus adapté est l'acide chlorhydrique dilué.

La présence d'acides organiques ou inorganiques, de phénols et dérivés, d'antibiotiques, n'empêche pas l'identification des dérivés des amines aromatiques primitives avec la lignée naturelle.

TË DHËNA PARAPRAKE MBI ALKALOZËN E NDËRTHURUR METABOLIKE TË FRYMËMARRJES

— ROLANDA ZAGANJORI — STILIAN BUZO — doc. ANESTI KONDILI —

(Laboratori klinik — bioklinik — Spitali klinik nr. 1 dhe katedra e kardiologjisë)

Alkalozat e ndërthurur është një ndër shprehjet e rënda të ekuilibrit acido-bazik. Si rregull, ajo shfaqet nga ndërthurja e një alkalozë metabolike me një hipokapni, që shkaktohet nga një gjendje hiperventilimi. Ky shprehje i rëndë i ekuilibrit acido-bazik është një ndërlikim i mundshëm i të gjitha patologjive që shqërohen me hemorragji ezofago-gastroduodenale, ulceroze, neoplazike, cirrotike etj. (6).

Ekzistojnë shumë patologji, në të cilat, si pasojë e një mbiajrimi, shfaqet alkalozat e frymëmarrjes. Më të shpeshta në praktikën klinike janë dëmtimet neurologjike, që shkaktojnë nxitje të qendrave të frymëmarrjes, si edhe intoksikimet me salicilate apo barbiturikë. Megjithatë, nuk janë të ralla alkalozat e frymëmarrjes të shkaktuara nga hipoksemia e frymëmarrjes apo frymëmarrja e drejtuar joadekuate. Në rast se në patologjitë e mësipërme, të shqëruara me alkalozë të frymëmarrjes, jepet gabimisht bikarbonat natriumi me perfuzione intravenoze apo me rrugë orale, do ta kemi gjithashtu shfaqjen e një alkalozë të ndërthurur.

Natyrisht shqërimi i patologjive bazë me një alkalozë të ndërthurur e rëndon shumë gjendjen e të sëmurit. Kjo ndodh për faktin se alkalozat e ndërthurur shkakton tetani, cefale, turbullime të vetëdijes, duke e çuar organizmin në gjendje komatoze në shumicën dërrmuese të rasteve. Ngritja e menjëhershme e vlerës së pH gjatë alkalozës së ndërthurur, që çon në shprehjet e shumta biokimike dhe fiziologjike, kërkon një terapi intensive dhe një reanimim të saktë. Për këtë arsye, zbulimi i alkalozës së ndërthurur, si edhe studimi i thelluar biokimik i saj janë të një rëndësie të veçantë.

Materiali dhe metoda

Për të realizuar këtë studim paraprak, u bashkëpunua me shërbimin e reanimimit të kardiologjisë të Spitalit klinik nr. 1. U morrën në studim 12 të sëmurë, që iu nënshtruan provës së alkalozës, për të përjashtuar ose vërtetuar spazmën koronare si shkak të dhimbjeve angjinoze jotipike (4). Në të gjitha rastet prova ushtrimore me biçikletë,